

Poziomy alarmowania i informowania o zanieczyszczeniach powietrza w Polsce i w Europie – dobre praktyki

HEAL

Promoting environmental policy
that contributes to good health

HEAL: 70 członków z 30 krajów

Dyrektywa 2008/50/WE

Dokument zawiera następujące kluczowe elementy*:

- progi, wartości dopuszczalne i wartości docelowe, ustanowione są, aby umożliwić ocenę zawartości każdego z zanieczyszczeń objętych tą dyrektywą: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu zawieszonego, ołowiu, benzenu i tlenku węgla,
- władze krajowe wyznaczają właściwe organy mające przeprowadzać te oceny, stosując dane zebrane w wyselekcjonowanych punktach poboru prób,
- w sytuacji, **gdy poziomy zanieczyszczeń na określonym obszarze przekraczają założone progi, wprowadzone muszą zostać plany ochrony powietrza**, aby naprawić zaistniałą sytuację; mogą one uwzględniać szczególne środki na rzecz ochrony wrażliwych grup społecznych, takich jak dzieci,

Źródło: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=URISERV:ev0002&from=PL>

Dyrektywa 2008/50/WE

Dokument zawiera następujące kluczowe elementy:

- **jeśli istnieje ryzyko, że poziomy zanieczyszczeń mogą przekroczyć dopuszczalne progi, wprowadzone muszą zostać krótkoterminowe plany redukcji nasilenia ruchu drogowego, prac budowlanych lub pewnych działań przemysłowych, aby zapobiec niebezpieczeństwu,**
- **władze krajowe muszą zapewnić, że nie tylko organizacje społeczne, ale także środowiskowe, konsumenckie i inne istotne, w tym organy zdrowia publicznego i federacje przemysłowe, są poinformowane o jakości powietrza poza budynkami w ich okolicy,**
- **rzędy krajów UE muszą publikować roczne sprawozdania w sprawie wszystkich zanieczyszczeń objętych tym aktem prawnym.**

Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu. Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (CAFE)

Dyrektywa 2008/50/WE określa jedynie poziomy informowania i alarmowania dla SO₂, NO₂ i ozonu. **Państwa członkowskie UE nie mają obowiązku przyjmować takich poziomów dla pyłów zawieszonych (PM₁₀, PM_{2.5}).** Ich wprowadzenie leży po stronie kraju.

Z powodu dużego wpływu zanieczyszczenia powietrza na zdrowie, Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) zaleca przyjęcie następujących norm:

PM2.5 – 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (średniodobowo)

PM10 – 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (średniodobowo)

Ilość dopuszczalnych średniodobowych przekroczeń pyłu PM10 ($> 50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) w skali roku w Europie wynosi **35 dni**.

Dotyczy to również Polski. Określone zostało to w rozporządzeniu Ministra Środowiska.

*Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r.
w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.*

POZIOMY ALARMOWE DLA NIEKTÓRYCH SUBSTANCJI W POWIETRZU, OZNACZENIE NUMERYCZNE TYCH SUBSTANCJI ORAZ OKRESY, DLA KTÓRYCH UŚREDNIA SIĘ WYNIKI POMIARÓW

Lp.	Nazwa substancji (numer CAS) ^{a)}	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom alarmowy dla niektórych substancji w powietrzu w $\mu\text{g}/\text{m}^3$
1	2	3	4
1	dwutlenek azotu (10102-44-0)	jedna godzina	400 ^{b)}
2	dwutlenek siarki (7446-09-5)	jedna godzina	500 ^{b)}
3	ozon (10028-15-6)	jedna godzina	240 ^{b)}
4	pył zawieszony PM10 ^{c)}	24 godziny	300

Objaśnienia:

^{a)} Oznaczenie numeryczne substancji wg Chemical Abstracts Service Registry Number

^{b)} Wartość występująca przez trzy kolejne godziny w punktach pomiarowych reprezentujących jakość powietrza na obszarze o powierzchni co najmniej 100 km² albo na obszarze strefy zależnie od tego, który z tych obszarów jest mniejszy.

^{c)} Stężenie pyłu o średnicy aerodynamicznej ziaren do 10 μm (PM10) mierzone urządzeniami do pomiarów automatycznych z zastosowaniem metod równoważnych metodzie referencyjnej.

POZIOMY INFORMOWANIA DLA NIEKTÓRYCH SUBSTANCJI W POWIETRZU, OZNACZENIE NUMERYCZNE TYCH SUBSTANCJI ORAZ OKRESY, DLA KTÓRYCH UŚREDNIA SIĘ WYNIKI POMIARÓW

Lp.	Nazwa substancji (numer CAS) ^{a)}	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom informowania dla niektórych substancji w powietrzu w $\mu\text{g}/\text{m}^3$
1	2	3	4
1	ozon (10028-15-6)	jedna godzina	180 ^{b)}
2	pył zawieszony PM10 ^{c)}	24 godziny	200 ^{d)}

Objaśnienia

- ^{a)} Oznaczenie numeryczne substancji wg Chemical Abstracts Service Registry Number.
- ^{b)} Wartość progowa informowania społeczeństwa o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego dla ozonu.
- ^{c)} Stężenie pyłu o średnicy aerodynamicznej ziaren do 10 μm (PM10) mierzone urządzeniami do pomiarów automatycznych z zastosowaniem metod równoważnych metodzie referencyjnej.
- ^{d)} Wartość progowa informowania społeczeństwa o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego dla pyłu PM10.

Poziom informowania to wartość zanieczyszczeń średniodobowych dla pyłu PM10, która nakazuje rządowi i samorządom uruchomienie procedur informowania obywateli nt. wysokości stężenia zanieczyszczeń w powietrzu.

W Polsce poziom informowania wynosi
200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dla pyłu PM10.

GIOŚ: rozumie się przez to stężenie substancji w powietrzu, powyżej którego istnieje zagrożenie zdrowia ludzkiego wynikające z krótkotrwałego narażenia na działanie zanieczyszczeń wrażliwych grup ludności, w przypadku którego niezbędna jest natychmiastowa i właściwa informacja

HEAL

Promoting environmental policy
that contributes to good health

Poziom alarmowania to wartość zanieczyszczeń średniodobowych dla pyłu PM10, która nakazuje rządowi i samorządom uruchomienie procedur redukcji zanieczyszczeń na danym obszarze.

**W Polsce poziom alarmowania wynosi
300 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dla pyłu PM10.**

GIOS: oznacza poziom substancji w powietrzu, którego nawet krótkotrwałe przekroczenie może powodować zagrożenie dla zdrowia ludzi

Poziom alarmowania w Europie

LEPIEJ NIE WIEDZIEĆ?

**Poziomy alarmowania o smogu
w Polsce są najwyższe w Europie.**

**POLSKA
300**

**WĘGRY
100**

**CZECHY
100**

**FRANCJA
80**

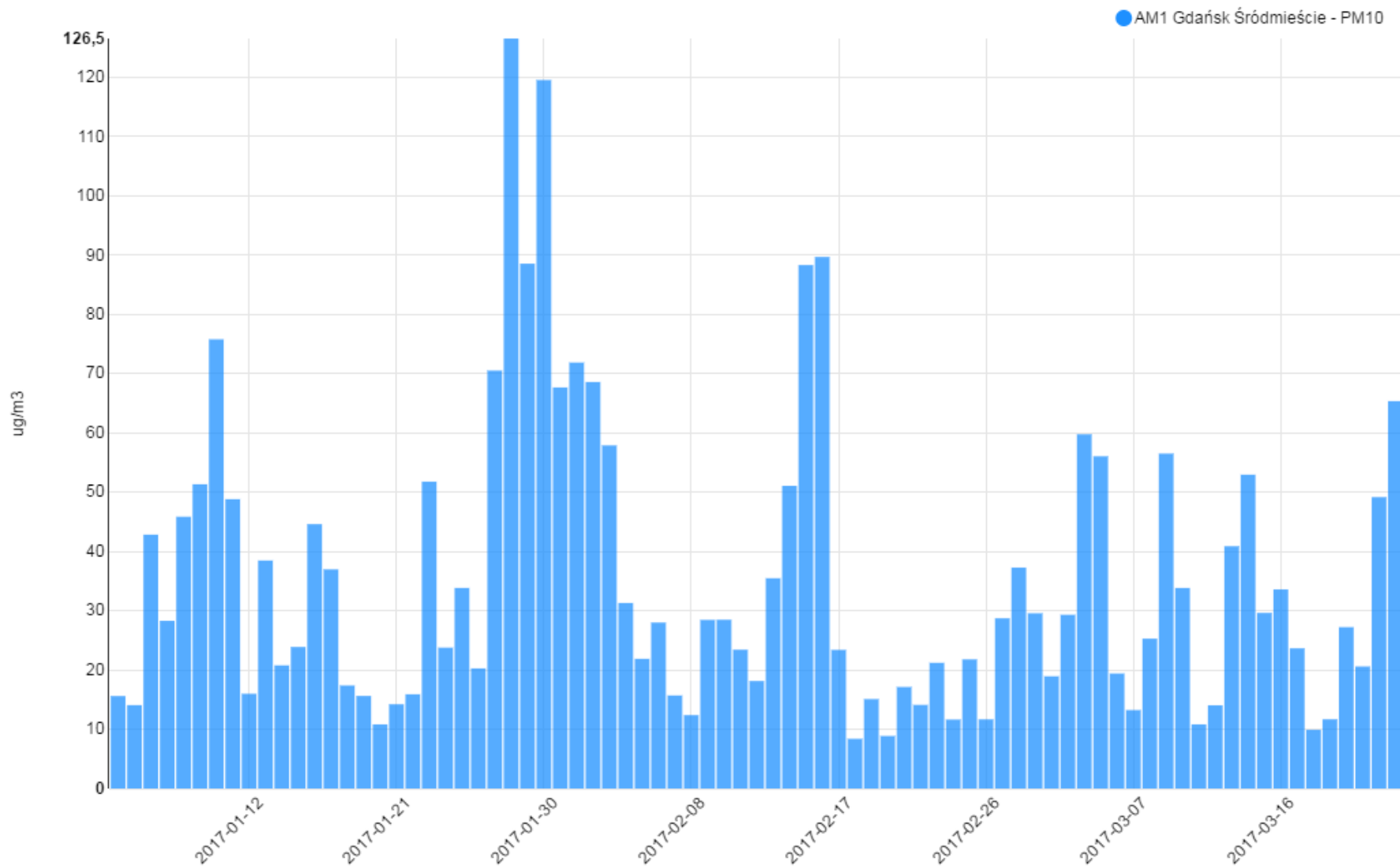

**BELGIA
70**

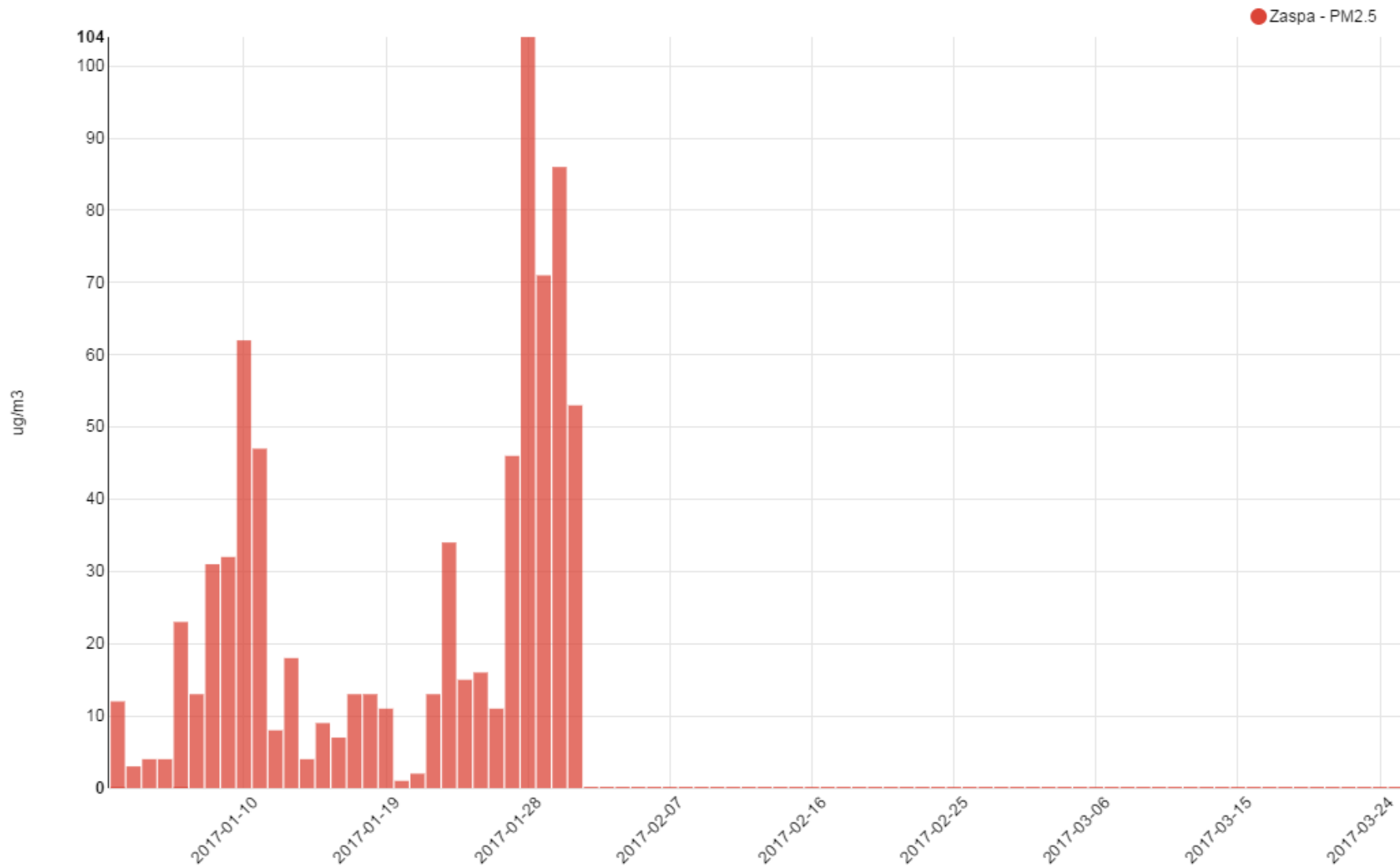
*Poziomy alarmowania o smogu w Polsce i innych krajach europejskich
(średniodobowe stężenie PM10) podane w $\mu\text{g}/\text{m}^3$*

Pomiary w Gdańsku 1.01-23.03.2017

Pomiary w Gdańsku 1.01-23.03.2017

Ustawa antysmogowa z 2015 r. pozwoliła na wprowadzanie przez samorządy indywidualnych procedur walki z zanieczyszczeniami powietrza. M.in. pozwala ona na określenie rodzaju paliw stałych, którymi można palić na terenie wybranej gminy. Z tego przywileju skorzystał na razie tylko Kraków wprowadzając od 2019 r. zakaz palenia węglem i drewnem.

Warszawa:

- Darmowa komunikacja w okresie przekroczeń stężeń
- Kampania „Oddychaj Warszawo”
- Dopłaty do wymiany pieców węglowych na gazowe
- Kontrole nieruchomości
- Kontrole pojazdów z silnikiem diesla
- Rozbudowa sieci dróg rowerowych
- Rozbudowa systemu park & ride
- Rozbudowa sieci transportu publicznego
- Buspasy
- Dofinansowanie kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła
- Darmowa komunikacja dla dzieci w wieku szkolnym (od września 2017)

Kraków:

- Wprowadzenie uchwały antysmogowej
- Darmowa komunikacja w okresie przekroczeń
- Zakup oczyszczaczy powietrza do przedszkoli na terenie całej gminy
- Dopłaty do wymiany pieców
- Mycie ulic (3 km drogi > 2 tony śmieci)
- Rozszerzanie strefy płatnego parkowania
- **Całkowity zakaz palenia węglem, drewnem i innymi paliwami stałymi w kotłach, piecach i kominkach od 1 IX 2019 r.**

Jak reagować? - dobre praktyki

Berlin

- Strefa niskiej emisji (LEZ – Low Emission Zone)
- Promocja przemieszczania się za pomocą rowerów
- Mała liczba samochodów osobowych na 1000 mieszkańców
- Obowiązkowa naklejka na samochód

Paryż

- W czasie przekroczeń dopuszczalnych stężeń wprowadzenie wahadłowego ruchu samochodów
- Ograniczony wjazd ciężarówek i samochodów osobowych w godz. 8.00 - 20.00
- Obowiązkowa naklejka na samochód

Sztokholm (porównać można do Gdańska):

- Wprowadzenie opłat wjazdowych do miasta
- Strefa niskiej emisji (wprowadzona jako pierwsza w 1996 r.)
- System opłat za spalanie węgla 2006r .
- Zwiększanie opłat parkingowych

Dublin

- 1990 r. – całkowity zakaz sprzedaży węgla kamiennego. Efekt: zmniejszenie o 70% zanieczyszczenia

Jak reagować? - dobre praktyki

Gdańsk:

+ „śluzy” rowerowe, kontrapasy, sieć ścieżek ok. 600 km.

+ strefa spokojnego ruchu z maksymalną prędkością 30km/h

+ [Informacja o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu PM10](#)

 Opublikowano: poniedziałek, 30.01.2017 | [Drukuj](#) | [E-mail](#) | [Odśłony: 426](#)

Informujemy, że dnia 28 i 29 stycznia 2017 na 11 stacjach w województwie pomorskim tj. Gdańsku (5 stacji), Gdyni (3 stacje), Sopocie (1 stacja), Słupsku (1 stacja) oraz Malborku (1 stacja) odnotowano przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 wynoszącego 50 µg/m³ dla czasu uśredniania 24 godziny. Ze względu na prognozowane warunki atmosferyczne przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 będzie utrzymywać się w dniu dzisiejszym i jutrzejszym tj. 30 i 31 stycznia 2017 r.

Źródło: <https://www.gdansk.wios.gov.pl/wios/aktualnosci/55-aktualnosci-publikowane-w-2017-roku/538-informacja-o-przekroczeniu-poziomu-dopuszczalnego-pylu-pm10.html>

+ kontrole posesji oraz telefon alarmowy

CZY TO WYSTARCZY?

Liczba zarejestrowanych samochodów na 1000 mieszkańców
za rok 2015:

Gdańsk – 552

Województwo – 535

Berlin – 342

Paryż – 450

Warszawa – 649

HEAL

Promoting environmental policy
that contributes to good health

Jakie działania można podejmować?

2 maja 2017 (Światowy Dzień Astmy) rusza Międzynarodowa kampania *Unmask My City* (Demaskujemy smog przez cały rok).

Ma ona angażować środowisko medyczne do aktywnej walki o czyste powietrze na całym świecie. Także w Polsce.

Nasze cele:

**OBNIŻENIE POZIOMÓW ALARMOWANIA I INFORMOWANIA
WPROWADZENIE AMBITNYCH REGULACJI DOT. JAKOŚCI
PALIW STAŁYCH DOSTĘPNYCH W SPRZEDAŻY**

HEAL

Promoting environmental policy
that contributes to good health

Agnieszka Muras

agnieszka@env-health.org

HEAL Polska
Koszykowa 59/3
00-660 Warszawa
www.healpolka.pl

Health and Environment Alliance
28 Boulevard Charlemagne
B-1000 Brussels
www.env-health.org